

Kunstwerk

'Kunstwerk' is een serie verhalen over kunstenaars van wie één of meer werken in de gemeente Venlo te bezichtigen zijn.

In deze aflevering de beeldhouwer Han van Wetering (1948) uit Maastricht. Een beeld van hem, 'De Muze', staat in het Julianapark.

Hij geeft ook anderhalf dag per week les op de Maastrichtse Kunstacademie. Sommigen omschrijven hem als 'een grillige speling van de natuur'. "Ik werk uit een soort gekkigheid. Gekigheid als vorm van passie. Met die gekkigheid, die passie, probeer ik dingen te maken. Het is een bepaalde vorm van afwijking die je er voor over moet hebben."

De 'gekkigheid' als passie van Han van Wetering 'Ik ben voortdurend bezig met chaos'

door Jeroen van den Eijnde
Han van Wetering komt niet uit een artistiek gezin. "Er zaten wel ambachtsmensen tussen de familie van mijn moeder. Dat waren houtsnijders uit Italië. Maar er werd niet veel over kunst gesproken bij ons thuis. En dat is maar goed ook, want kunst is iets bijzonders. Tegenwoordig lijkt kunst, om met de woorden van Karel Appel te spreken, voor de middenstand geworden. Ik vind dat een gevaarlijke ontwikkeling."

"Het is jammer dat het vak zo populair is. Alles is hetzelfde: Kentucky Fried Chicken, McDonalds, Pizza Hut, noem maar op. Alles wordt met dezelfde saus overgoten. De managers die zich om de kunstenaar heen bewegen, verdienen het geld en bepalen wat er moet gebeuren. Zij gaan op een gegeven moment de dienst uitmaken. Men is tegenwoordig ook gevoelig voor mensen die het werk van kunstenaars kunnen verbaliseren. Mensen die kunstgeschiedenis gestudeerd hebben bijvoorbeeld. Zij zeggen dan wat de arme maker bedoeld heeft, want die kan zich zogenaamd niet zo goed uitdrukken. Onzin. Het werk hoort voor zich te spreken."

Televisie

Het grootste verschil tussen de academie van toen en nu is volgens Van Wetering de opkomst van de televisie. "In mijn tijd was er geen televisie. Studenten van nu zijn veel meer consumenten." Lachend: "Als we met de bus op excursie gaan, dan schreeuwen ze al na een half uur: 'Video, video!' Consumenten, consumeren. Vroeger was er natuurlijk ook minder, want er was geen geld voor. Maar je was bereid om met minder genoegen te nemen. Ik heb nu ook verschillende studenten afkomstig uit Bulgarije en Macedonië. Die zeggen ook dat hun Nederlandse collega knap verwend is."

Een voordeel van de huidige academie is dat de inspraak van de studenten steeds groter wordt. "Maar de regering legt het kunstonderwijs regels op en spreekt van rendement en kwaliteit. Het onderwijs wordt steeds bureaucratischer. Vroeger was de academie nog redelijk autonoom. Nu is de oplei-

● Han van Wetering: geen concessies.

ding te populair. Er zijn te veel kunststudenten in Nederland. Er zijn evenveel kunstenaars in Nederland als in Engeland en Duitsland! Dat is waanzin. Er moet een strengere selectie komen," zegt hij en slaat daarbij met zijn vuist op de tafel.

Chaos

Waarom is Van Wetering gaan beeldhouwen? "Al het andere dat ik in mijn leven zou kunnen doen leek me nog vervelender," zegt hij droog. Wat is dan het aantrekkelijke van beeldhouwen? "Ik ben voortdurend bezig met chaos. Chaos moet je zien te ordenen. Het gaat om het verplaatsen van de materie. Kijk, bij beeldhouwen moet de materie geest krijgen. Bij schilderen moet je van niets iets maken. Dat is een wezenlijk verschil. In mijn vak heb je meer met organisatie te maken. Het is heel moeilijk om de materie geest te laten krijgen. Je moet altijd iets overwinnen. Dan heeft het beeld

voor mij pas bestaansrecht."

"Er gaat een aantal mislukkingen aan vooraf. Vergelijk het met iemand die je over een lat ziet springen. Je vergeet op zo'n moment dat die springer wel eens getraind kon hebben. Het ziet er uit alsof het hem geen moeite heeft gekost."

"Ik werk uit een soort gekkigheid. Gekigheid als vorm van passie. Met die gekkigheid, die passie, probeer ik dingen te maken zonder me te laten afleiden door wat anderen ervan zouden vinden of door wat ze me willen voorschrijven. Je moet geen dingen maken naar wat de mode op dat moment voorschrijft, want dan ben je altijd te laat omdat er weer iets nieuws is. Dan loop je achter de feiten aan. Het is een bepaalde vorm van afwijking, die je er voor over moet hebben. Net zoals jij als journalist met je blocknote dit soort onzin komt opschrijven. Daar heb je toch ook een bepaalde vorm van afwijking voor nodig?," vraagt hij mij en hij kijkt

me met pretogen aan. "Mischien wel," antwoord ik twijfelend. We lachen.

Destructiefs

Op treffende wijze legt hij enige tijd later het verschil tussen een kunstenaar en een amateur uit. "Als je hier in Limburg rondloopt, dan zie je mensen van 70-plus, compleet met wielrenshirts, helm op, bril op. Die zien eruit als professionele wielrenners. Maar het zijn geen professionals. Toch denk je in eerste instantie: 'Hé, dat is ook een prof'. Maar een kenner ziet direct dat ze verkeerd op de fiets zitten, dat de snelheid te laag is. In de kunst is dat precies hetzelfde. Daar zijn vergelijkbare wielrenners actief die met hun uni-

de materialen waarmee hij werkt: brons, marmer, steen, hout, glas. "De vorm interesseert me totaal niet. Een vorm mooi of lelijk maken is even moeilijk. En trouwens, wat is een vorm? De vormen in de natuur zijn zo tegengesteld van elkaar. Over welke vorm heb je het?"

Volgens Han van Wetering is hij in zijn werk geslaagd als ieder werk dat af is aanleiding geeft tot het maken van iets nieuws. "Je trekt je conclusies, je wordt steeds geconfronteerd met een stuk falen en daarna ga je weer verder. Als mijn werk honderd procent in orde zou zijn, zou ik stoppen. Je moet proberen te leven met de mislukkingen die zich opeenvolpen. Het gaat niet om succes. Succes meet men af aan bankrekeningen. Artistiek gezien bestaat er ook geen succes. Je faalt voortdurend. Wanneer je met je tekortkomingen door het leven kunt gaan, kun je misschien van succes spreken."

Van Wetering heeft te maken met allerlei soorten opdrachtgevers: particulieren, gemeentelijke, provinciale en landelijke overheden.

Opdracht

"Ik neem een opdracht aan en begin er pas aan op het moment dat de opdrachtstelling de mijne is geworden: een opdracht die ik ook in mijn atelier gesteld zou kunnen hebben. Vervolgens levert de opdrachtgever. In de laatste plaats maak ik iets voor de opdrachtgever. Die interesseert me nog het allerminste en die weet niet wat hem overkomt." Met een deadline houdt hij niet altijd rekening. "Als het werk niet af, is het niet af. Punt uit."

Hij heeft verschillende keren in de clinch gelegen met anderen, maar dat zal hem worst wezen. "Ik stel me onafhankelijk op. Dat is een luxe die ik me kan permitteren. Ik kan zeggen wat ik wil. Dat kost je opdrachten, maar je krijgt er ook wel een hoop voor terug. Men is echter toch niet zo blij met mijn houding en gedrag."

Ik ben doorgaans niet bereid om ook maar één stap te verzetten. Ik laat me niet de wet voorschrijven. Ik doe geen enkele concessie."

Uitdagen

Als docent heeft hij meer verantwoordelijkheden. "Ik beschouw het als mijn taak om jonge mensen uit te dagen. Ze moeten op zoek gaan naar hun eigen identiteit. Ik vind het voor jonge mensen ook moeilijker dan vroeger. Toen had je veel minder kunststudenten, terwijl er in die tijd veel meer kinderen waren. Voor velen is het werk wat ze op de academie maken ook het eindwerk. Op zich niet erg, want zij kunnen op vele manieren in de maatschappij functioneren. Kijk, in een vroeg stadium komen zij zichzelf al tegen. Ze moeten een probleem creëren en vervolgens zelf oplossen. Dat vraagt enorm veel inspanning. Kunststudenten zouden bijvoorbeeld goede managers kunnen worden."

Ontkrachten

Het liefste zit de Maastrichtenaar in zijn atelier. "Ik werk dagelijks van 's ochtends tot 's avonds in het atelier. Het artistieke werk ontstaat later op de dag, net als bij schakers." Het meeste werk in zijn atelier is gemaakt van brons.

Vaak beschildert hij dat brons om het materiaal te ontkrachten. Hij is op zoek naar de grens van het voorstellingsvermogen van